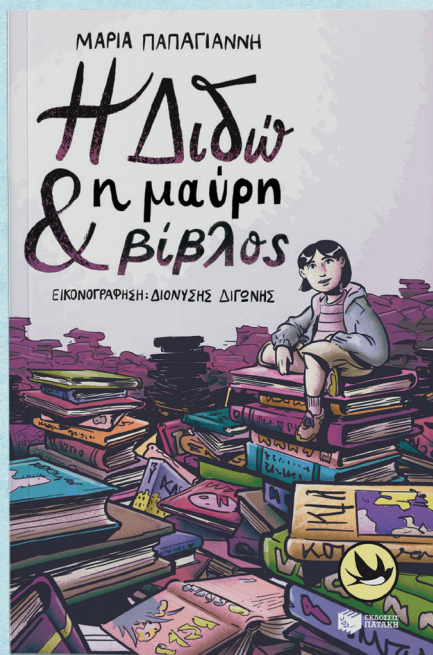

Ως διά μαγείας Η Διδώ και η μαύρη βίβλος

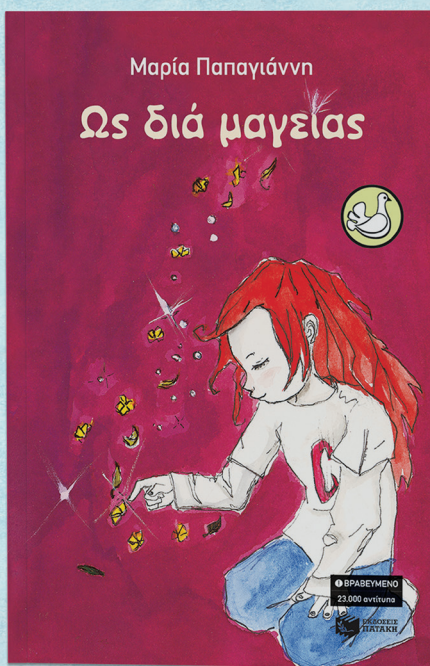
της Μαρίας Παπαγιάννη

ΙΔΕΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Σχεδιασμός: Νίκη Κωνσταντίνου-Σγουρού, δασκάλα

Η Διδώ και η μαύρη βίβλος
Εικ.: Διονύσης Διγώνης

Ως διά μαγείας
Εικ.: Σοφία Γαλή

Οδηγίες:

Με τις δραστηριότητες που ακολουθούν μοιραζόμαστε μαζί σας μερικές ιδέες που ίσως εμπλουτίσουν την ανάγνωση των δύο βιβλίων της Μαρίας Παπαγιάννη που συζητήσαμε στην τελευταία συνάντηση της Λέσχης Ανάγνωσης. Τα δύο αυτά βιβλία συνδέει ένα νήμα. Ακολουθώντας το, μπορεί κανείς να φτιάξει κι άλλες ιστορίες, να ονειρευτεί, αλλά και να περιηγηθεί στο εργαστήριο της συγγραφέα, να γνωρίσει τα υλικά από τα οποία φτιάχνει τις ιστορίες της. Κάποιες δραστηριότητες προϋποθέτουν την ανάγνωση του ενός μυθιστορήματος, κάποιες του άλλου, ενώ άλλες ενώνουν τις δύο αφηγήσεις. Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των αναγνωστριών/αναγνωστών και τη δυναμική της κάθε ομάδας, οι δραστηριότητες που προτείνονται μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές, να αλλάξουν ή να συνδυαστούν. Μπορούν να δουλευτούν είτε μετά από μια ολοκληρωμένη εμπειρία ανάγνωσης είτε σε συγκεκριμένους σταθμούς της οργανώνοντας έτσι χρονικά το διάβασμα των βιβλίων σε ομάδες και σχολικές τάξεις.

Καλές δημιουργίες, καλό διάβασμα και καλή απόλαυση!

Πίσω από μία γαζία...

«Στο κέντρο της πόλης έχει ξεφυτρώσει τα τελευταία χρόνια μια μονοκατοικία που όλοι στη γειτονιά φωνάζουν εμπριμέ, γιατί είναι το μοναδικό πολύχρωμο σπίτι δίπλα στις πολυκατοικίες. Είναι γεμάτο λουλούδια, γαρδένιες και μπουκαμβίλιες, που το πνίγουν κάθε άνοιξη και κάνουν τους περαστικούς να το θαυμάζουν».

Έτσι ξεκινάει το Ως διά μαγείας - με την περιγραφή ενός σπιτιού γεμάτου λουλούδια και χρώματα, ενός σπιτιού κρυμμένου ανάμεσα στις πολυκατοικίες του κέντρου της Αθήνας. Πόσα τέτοια σπίτια επιβιώνουν σήμερα στις πόλεις; Εξερευνήστε τη γειτονιά σας, βγάλτε φωτογραφίες, καταγράψτε τις αυλές. Υπάρχουν πολλοί τέτοιοι κήποι; Γιατί; Άραγε τι ιστορίες κρύβουν; Ετοιμάστε μικρές παρουσιάσεις των ευρημάτων σας. Αν δε βρείτε κάποια αυλή, ψάξτε για κάποια κρυμμένη γαζία έτοιμη να ανθίσει ή κάποια αμυγδαλιά στριμωγμένη ανάμεσα στις πολυκατοικίες. Σίγουρα κι αυτές θα έχουν να αφηγηθούν ιστορίες.

Στόχος δραστηριότητας: Να περιηγηθούν και να γνωρίσουν τα παιδιά τις γειτονιές, αλλά και να συζητηθούν θέματα που αφορούν τον δημόσιο και ιδιωτικό χώρο, το περιβάλλον, την έλλειψη πρασίνου, την αντιπαροχή, την αρχιτεκτονική και την ταυτότητα των σύγχρονων πόλεων.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού, Α' - Β' Γυμνασίου (με διαφορετικά ερωτήματα)

Το εμπριμέ κουκλόσπιτο

Αναζητήστε τις περιγραφές του εμπριμέ σπιτιού της Εύας, της Μανταλένας και του Διαμαντή στο βιβλίο και φτιάξτε μια μακέτα του. Ένα κουτί παπουτσιών, μερικά χαρτιά περιτυλίγματος, μινιατούρες, κουρελάκια, πλαστελίνες και κλαδάκια που θα μαζέψετε μπορούν να μεταμορφωθούν σε ένα χειροποίητο κουκλόσπιτο. Το εμπριμέ σπίτι μοιάζει τόσο όμορφο, που μια «αντιγραφή» του θα ομορφύνει το δωμάτιο ή την τάξη σας. Μπορείτε να δοκιμάσετε να φτιάξετε και τις φιγούρες των ηρώων: τα φορέματα της Εύας ή έναν μικροσκοπικό Σι Ντο!

Στόχος δραστηριότητας: Να αποδώσουν τα παιδιά δημιουργικά έναν χώρο, φτιάχνοντας το σκηνικό της ιστορίας, και να χρησιμοποιήσουν υλικά που ήδη έχουν, ανακυκλώνοντάς τα.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού

Μαγειρικά ξόρκια

Στις σελίδες 19-21, η κυρία Φρόσω, η γειτόνισσα, παρακολουθεί κρυφά τη Μανταλένα και την Εύα που φτιάχνουν ποπκόρν. Μοιάζει όμως σαν να ετοιμάζουν κάτι πολύ μαγικό και, καθώς τσιτσιρίζει το καλαμπόκι και η κουζίνα γεμίζει ατμούς, οι δυο τους τραγουδάνε ένα ξόρκι!

*Τσι τσι τσι τσιρίζανε
και τον λόγο τους δε δίνανε,
τακουνιές, κλοτσιές,
αγκωνιές, δαγκωματιές,
μες στις χύτρας τις γωνιές.*

Γράψτε κι εσείς τα δικά σας μαγειρικά ξόρκια, τις δικές σας μαγικές συνταγές. Σίγουρα έχετε δοκιμάσει ένα λουλουδάτο τσάι ή θέλετε να φτιάξετε ένα πράσινο κέικ ή μια ματωμένη σαλάτα με παντζάρια. Ενώστε τα ξόρκια σας σε ένα μαγικό βιβλίο μαγειρικής για να μην τα ξεχάσετε ποτέ.

Στόχος δραστηριότητας: Να δημιουργήσουν τα παιδιά μικρά και αναπάντεχα ποιήματα.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - Δ' Δημοτικού

Ανάποδες ευχές

Τι σας θυμώνει; Τι σας κάνει έξαλλες και έξαλλους; Ποια αδικία θέλετε να διορθώσετε; Γράψτε τις δικές σας ανάποδες ευχές και αφήστε τες να βγουν από μέσα σας αβίαστα, όπως έκανε η Εύα.

Μπορείτε να τις γράψετε σε μικρά χαρτάκια και να τις κρεμάσετε με κορδελίτσες στα κλαδιά ενός δέντρου. Θυμηθείτε πως τις νύχτες με πανσέληνο οι ευχές πραγματοποιούνται. Ακόμα και οι ανάποδες.

Στόχος δραστηριότητας: Να προβληματιστούν τα παιδιά σχετικά με τις αδικίες και τα ζητήματα που τα απασχολούν, να εκφράσουν τα συναισθήματα και τη γνώμη τους με τρόπο δημιουργικό.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού

[Προτεινόμενη τροποποίηση για ομάδες μεγαλύτερων παιδιών: διαβάστε το κεφάλαιο 22 και εντοπίστε τις απόψεις του Αγησίλαου. Αντί για ευχές, γυρίστε ανάποδα τα λόγια μίσους που εκφράζει. Τι θα προκύψει τότε;]

[Προτεινόμενη τροποποίηση για ομάδες μεγαλύτερων παιδιών: διαβάστε το κεφάλαιο 22 και εντοπίστε τις απόψεις του Αγησίλαου. Αντί για ευχές, γυρίστε ανάποδα τα λόγια μίσους που εκφράζει. Τι θα προκύψει τότε;]

Αστέρια και ονόματα

Η Διδώ έχει δώσει το όνομά της στο βιβλίο και έχει πάρει το δικό της από ένα αστέρι. Αναζητήστε πληροφορίες για αυτό το αστέρι, που όντως υπάρχει. Δείτε περισσότερα [εδώ](#) και [εδώ](#). Αν σας ενδιαφέρει η αστρονομία, η ιστορία της Διδώς μπορεί να είναι μια καλή αφορμή για μπόλικη συμπαντική εξερεύνηση.

Από πού παίρνουμε τα ονόματά μας και τι σημαίνουν αυτά; Όπως η Διδώ ονομάστηκε σαν το αστέρι και το μικρό σκυλί Εστέλα, που θα πει αστέρι, ο παππούς και ο αδερφός της μοιράζονται το όνομά τους με τον αρχαίο αστρονόμο Αρίσταρχο. Όλα τα ονόματα κρύβουν μια ιστορία. Το δικό σας; Αναζητήστε τις ιστορίες πίσω από τα ονόματά σας και μοιραστείτε τες.

Στόχος δραστηριότητας: Να γνωρίσουν τα παιδιά τη μαγεία της αστρονομίας, αλλά και τις προσωπικές τους ιστορίες.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού

Τα κομμάτια του παζλ

«Ο παππούς ξέρεi καλά πως η γιαγιά μένει τον μισό καιρό στο σπίτι μας και τον άλλο μισό στα παλιά χρόνια» μας λέει η Διδώ. Ο παππούς εξηγεί πως το μυαλό της γιαγιάς είναι σαν ένα παζλ που του λείπουν πολλά κομμάτια. Τα κομμάτια που είναι εκεί είναι οι ιστορίες που έχει να αφηγηθεί. Θα μπορούσαμε μια μέρα να καλέσουμε τους παππούδες και τις γιαγιάδες μας στο σχολείο για να πιούμε τσάι, να φτιάξουμε παζλ και να ακούσουμε τις ιστορίες που έχουν να μας πουν.

Εναλλακτικά, θα μπορούσαμε να καταγράψουμε τις ιστορίες των παιδικών τους χρόνων και να τις αφηγηθούμε μετά στους φίλους και στις φίλες μας. Θα μπορούσαμε να τις γράψουμε σε μεγάλα κομμάτια παζλ που μετά θα ενώσουμε για να φτιάξουμε μια μεγάλη εικόνα του παρελθόντος.

Η γιαγιά της Διδώς, η Βικτώρια, έχει ακόμα πολλές ιστορίες να αφηγηθεί. Και ήταν πάντα η πιο καλή αφηγήτρια. Μέσα από τη σχέση της με τον παππού και τα εγγόνια της, συζητάμε στην τάξη για τη μνήμη, την άνοια ή το αλτσχάιμερ. Μέσα από τη δική τους τρυφερή ιστορία, μοιραζόμαστε βιώματα και ανησυχίες. Η αγάπη δεν παλιώνει ποτέ, λέει ο παππούς...

Στόχος δραστηριότητας: Να αναπτύξουν τα παιδιά ενσυναίσθηση, να γνωρίσουν καλύτερα την τρίτη ηλικία, αλλά και να μοιραστούν χρόνο και ιστορίες.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού, Α' - Β' Γυμνασίου (με διαφορετικά ερωτήματα)

Τι πιστεύουν οι μεγάλοι;

Η Διδώ και ο Τσου, ο αδερφός της, ζουν τρομερά πράγματα. Κοντά τους είναι ο παππούς και η γιαγιά, η κυρία Νούλη και κάποιοι ακόμα ενήλικες σύμμαχοι, οι οποίοι όμως παραμένουν πολύ διακριτικοί. Οι γονείς των παιδιών μοιάζουν πολύ απασχολημένοι και δε μαθαίνουμε διαβάζοντας το βιβλίο τη γνώμη τους για τα περισσότερα θέματα. Μπορείτε να συμπληρώσετε την αφήγηση γράφοντας την ιστορία από την πλευρά των γονιών; Πώς ένωσε άραγε η μαμά των παιδιών όταν έμαθε για τον εγκλεισμό της κόρης της στη μαύρη βίβλο; Τρόμαξε; Θύμωσε; Τι σκέφτηκε ο μπαμπάς όταν έμαθε τα άσχημα λόγια που είπε για αυτόν ο διευθυντής; Χωρίστε την ιστορία σε μέρη και γράψτε τη από την πλευρά των μεγάλων - μπορεί να είναι το ημερολόγιό τους, ένας διάλογος ανάμεσα στους γονείς ή ένα email διαμαρτυρίας που συντάσσουν για να ενημερώσουν άλλους για την απαράδεκτη συμπεριφορά του κυρίου Μάχου.

Στόχος δραστηριότητας: Να μπουν τα παιδιά στη θέση των μεγάλων και να δοκιμάσουν να γράψουν κείμενα διαφορετικών ειδών με διαφορετικές «ενήλικες» φωνές - σαν άσκηση δημιουργικής γραφής.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού

Ομοιότητες και διαφορές: μπορείτε να τις ανακαλύψετε;

Μπορείτε να συγκρίνετε τα δύο βιβλία και να εντοπίσετε τι κοινά έχουν; Τι στοιχεία κρύβονται στο ένα βιβλίο που θα επανεμφανιστούν στο άλλο; Μπορεί να είναι ιδέες ή κομμάτια της πλοκής, όπως η αγάπη για τα ζώα ή η εμφάνιση ενός αυστηρού διευθυντή, αλλά μπορεί να είναι και μικρές λεπτομέρειες, μικρές εικόνες και αντικείμενα που η συγγραφέας δανείζεται προσεκτικά από τη μία ιστορία και τα φυτεύει στην άλλη. Τι έχετε να πείτε για το αυτοκίνητο της μαμάς της Διδώς και το αυτοκίνητο της Μανταλένας; Την τσάντα ροζ γουρουνάκι; Άραγε η συγγραφέας το κάνει επίτηδες ή είναι τυχαίο; Από τι υλικά φτιάχνονται οι ιστορίες; [Η δραστηριότητα αυτή είναι ιδανική αν δουλεύετε με ομάδες παιδιών που βρίσκονται σε διαφορετικά αναγνωστικά επίπεδα. Μπορούν κάποια παιδιά να διαβάσουν τη μία ιστορία και κάποια την άλλη, ώστε έπειτα να μοιραστούν τα κλειδιά, να συζητήσουν και να ανταλλάξουν σκέψεις και εμπειρίες.]

[Η δραστηριότητα αυτή είναι ιδανική αν δουλεύετε με ομάδες παιδιών που βρίσκονται σε διαφορετικά αναγνωστικά επίπεδα. Μπορούν κάποια παιδιά να διαβάσουν τη μία ιστορία και κάποια την άλλη, ώστε έπειτα να μοιραστούν τα κλειδιά, να συζητήσουν και να ανταλλάξουν σκέψεις και εμπειρίες.]

Στόχος δραστηριότητας: Να μελετήσουν τα παιδιά τα κείμενα, να συγκρίνουν και να αξιολογούν την παρατηρητικότητα τους. Να μιλήσουν για τα βιβλία και την εμπειρία της ανάγνωσης.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού

Οι «κακοί» των ιστοριών

Και τα δύο βιβλία είναι βιβλία-περιπέτειες και στις περιπέτειες υπάρχουν κάποιοι ήρωες «κακοί». Φτιάξτε τις ταυτότητές τους για να καταφέρετε να τους γνωρίσετε καλύτερα. Τι κοινό έχουν ο Μπουκουβέλας και ο κύριος Μάχος, ο Αγησίλαος, η Φρόσω; Είναι στα αλήθεια μόνο κακοί; Ποιον θέλουν να βλάψουν; Τι μπορεί να φοβούνται ή να τους στεναχωρεί; Ξεκινήστε με τις απλές πληροφορίες όπως το επάγγελμα, την εξωτερική εμφάνιση, τις ηλικίες και τις συνήθειές τους. Συζητήστε για τον χαρακτήρα τους και τι θα μπορούσε να τους αλλάξει.

Στόχος δραστηριότητας: Να αναπτύξουν τα παιδιά ενσυναίσθηση, αλλά και να επιχειρήσουν μια μορφή κοινωνικής κριτικής.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού

Αν η Διδώ συναντούσε την Εύα

Όταν διαδραματίζεται η ιστορία στο Ως διά μαγείας, η Εύα είναι μαθήτριά της Δ' Δημοτικού και βρισκόμαστε στα μέσα της δεκαετίας του 2000. Αυτό σημαίνει πως αν συναντούσε τη Διδώ σήμερα, θα ήταν μάλλον 27 χρονών. Σε τι πλαίσιο θα μπορούσαν να έχουν συναντηθεί αυτές οι δύο ηρωίδες; Πού βρίσκεται σήμερα η Εύα; Τι δουλειά κάνει; Τι θυμάται από όταν ήταν πιο μικρή; Είναι ακόμα φίλη με τη Λούντα; Η Διδώ και η Εύα θα είχαν σίγουρα πολλά να πουν, πολλά κοινά να μοιραστούν. Φανταστείτε τη συνάντησή τους και γράψτε τον διάλογό τους. Μπορείτε να τον δραματοποιήσετε, ακόμα και να γυρίσετε μια μικρή ταινία. Μπορείτε να φανταστείτε κι άλλες συναντήσεις ανάμεσα στους ήρωες των δύο βιβλίων. Πώς θα ήταν αν η Μανταλένα γνώριζε τον παππού Αρίσταρχο;

Στόχος δραστηριότητας: Να μπορέσουν τα παιδιά να φανταστούν και να δημιουργήσουν δικές τους ιστορίες, να εκφραστούν δημιουργικά με διαφορετικά μέσα.

Προτεινόμενη ηλικία: Γ' - ΣΤ' Δημοτικού, Α' - Β' Γυμνασίου (με τροποποιήσεις)

